

Toelichting op de toplijsten van 2015

Het geheim uit melk blootleggen

Michiel de Bie

Van 300.000 geiten in Nederland naar tienduizenden dieren met fokwaarden, tot aan de Top-15 Geiten & Top-15 Bokken. Met de Toplijsten geeft Elda inzicht in de fokwaarden van Nederlandse geiten en bokken van dit moment.

Eerst even kennismaken met de twee lijstaanvoerders. Geit NL 100030976625 en bok NH FABIO geven de rest het nakijken op basis van hun melk-, vet- en eiwitproductie. Geit NL100030976625 staat bij maatschap Nootboom evenals de volgende geiten in de top, gevolgd door geiten van Meekma. NH Fabio is een nakomeling van NH Casper (nummer 3 van de lijst) en staat ook bij Nootboom op stal. De twee lijstaanvoerders zijn zeker niet de enige dieren die er toe doen, ook de overige 14 dieren per lijst hebben genen voor goede melkproductie. Verder lopen er op bedrijven in Nederland en België nog honderden dieren rond die zeer waardevolle nakomelingen kunnen voortbrengen. Dat weten we omdat de fokwaarden een aantal geheimen uit de melk blootleggen: de meetgegevens van vet, eiwit en liters worden wetenschappelijk verantwoord doorgerend om een inschatting te maken van het genetisch talent van een dier. Daarbij wordt ook het (gebrek aan) productietalent in de familie, bijvoorbeeld van vader of dochters, meegerekend.

Profiteren

Slechts op een klein deel van het totale aantal geitenbedrijven worden (voldoende) meetgegevens vastgelegd. Er wordt wel gezegd dat een kleine groep fokkers en melkcontrolebedrijven zich inspant en dat de rest van de sector profiteert van het goede fokmateriaal. Maar juist de bedreven fokkers en melkcontrolebedrijven kunnen als het goed is meerwaarde van fokkerij als eerste zien, namelijk als ze kijken op hun melkgeld-

afrekening of op hun lijstje van verkocht fokmateriaal.

Meer geheimen uit melk

De hoofdlijn van fokwaarden en de Top-15 lijsten bestaat uit twee delen:

- 1) Melk analyseren
- 2) De resultaten omzetten in bruikbare informatie ten dienste van een betere bedrijfsvoering.

Nu is alleen gekeken naar vet- en eiwitgehalten en hoeveelheden, maar melk heeft meer geheimen prijs te geven. Zo worden met de modernste onderzoeken steeds meer ziektes en nutriënten via de melk opgespoord, en dat kan helpen bij het verbeteren van diergezondheid en productie.

Een van de ontrafelde geheimen in melk is de hoeveelheid antistoffen tegen para-tuberculose. Nuttig, want para-tuberculose neemt een hap uit de melkproductie en niet alle besmette dieren tonen ziekteverschijnselen, waardoor de ziekte zich ongezien kan verspreiden. Een tankmonster geeft een goede indicatie van de situatie op een bedrijf en als het nodig blijkt kan dan individuele bemesting en bedrijfsbegeleiding volgen. In samenwerking met Beter Vee heeft Elda een monitoring-systeem voor para-tuberculose opgezet: de Paramonitor (www.paramonitor.nl). In de nabije toekomst ontwikkelen we ook de nutriëntenanalyse. Voor nu ligt er in elk geval weer een nieuwe Top-15 Bokken en Geiten. Op de Elda-website staat een toplijst van 100 dieren. **V**

Foto: familie Nootboom

Fabio is volgens de Elda-lijst op dit moment de bok met de hoogste selectie-index.

Top-15 Bokken

Naam	Levensnummer	Geboortjaar	Selectie-index	kg Vet + Eiwit	Persist. kg V+E	% Btbh kg V+E	kg Melk	Persist. kg melk	kg Vet	kg Eiwit	Triple A code	Bedrijf (Vet = aanwezig)
NH FABIO	NL 109990031012	2012	187	203,0	12,3	74	2.794	10,6	89,7	113,3	231465	C. Nootboom
GRIETJE 350 ABRAM	NL 016956350797	2005	163	173,5	8,5	88	2.416	16,6	80,7	92,8		M.P. Hoefnagel
NH CASPER	NL 087619309265	2009	155	166,0	4,5	78	2.357	8,0	77,1	88,8		C. Nootboom
SVEN FD GEITBRECHE	NL 101632004288	2011	140	145,3	12,2	69	1.984	20,4	71,9	73,5		Van der Veen - Meijer
NH FRANK	NL 109990331121	2012	139	146,7	16,3	79	2.379	24,9	71,2	75,5	561423	C. Nootboom
MERILLA SIDO	NL 100052786727	2011	134	146,2	-7,3	81	1.262	-6,1	61,6	84,4		Mts. Meekma - vd Meer
NH FREEK	NL 109990530968	2012	132	139,6	4,7	58	1.644	2,0	65,4	74,2	234	C. Nootboom
NH FRITS	NL 109990531132	2012	122	126,2	2,0	55	1.540	-0,4	63,2	62,9	234165	C. Nootboom
Bono vd Neely Hoeve	NL 087619308499	2008	121	127,1	-2,2	90	1.811	2,4	62,4	64,6		C. Nootboom
MERILLA ADEMA	NL 100052787441	2012	120	132,3	-9,2	65	769	-15,6	54,1	77,9		Mts. Meekma - vd Meer
DANIEL FD GEITBRECH	NL 109990514614	2010	114	118,3	10,3	83	1.708	22,4	59,2	59,2		Van der Veen - Meijer
CEES	NL 109990030475	2011	108	114,4	5,1	69	1.739	16,2	55,2	59,0		L. Ammerlaan
MERILLA OLIVIER	NL 100052587151	2011	107	118,4	0,3	69	899	-20,4	48,2	70,1		Mts. Meekma - vd Meer
NH Eugene	NL 101631774460	2011	107	113,5	-2,3	77	1.534	2,4	54,4	58,9		C.R. van Dijk
JH KAMAL 20700	NL 109994620700	2010	107	110,6	17,5	77	1.660	25,8	56,2	54,5		Mts. Braspenning

Top-15 Geiten

Levensnummer	Geboortjaar	Selectie-index	kg Vet + Eiwit	Persist. kg V+E	% Btbh KG V+E	kg Melk	Persist. kg melk	kg Vet	kg Eiwit	Triple A code	Bedrijf
NL 100030976625	2013	154	164,7	7,8	46	2.239	7,3	89,0	75,6	465	Mts. Nootboom
NL 100030776669	2013	150	161,8	7,0	46	2.263	6,2	88,0	73,8	654	Mts. Nootboom
NL 100030676631	2013	148	160,1	6,5	48	2.310	6,1	88,1	71,9		Mts. Nootboom
NL 100030276657	2013	147	157,5	13,8	47	2.067	16,5	86,0	71,5	342	Mts. Nootboom
NL 100030076723	2013	146	154,7	5,5	46	2.048	7,7	81,3	73,3	456	Mts. Nootboom
NL 100105318118	2013	145	156,7	7,7	46	2.276	10,1	85,3	71,3	561	Mts. Nootboom
NL 100030976795	2013	142	149,5	6,6	46	2.031	11,8	77,2	72,2	423	Mts. Nootboom
NL 100030976663	2013	141	151,7	4,1	47	2.259	2,5	82,3	69,3	465	Mts. Nootboom
NL 100030576634	2013	141	152,9	6,4	47	2.186	6,8	84,9	68,0	426	Mts. Nootboom
NL 100030676794	2013	140	148,1	6,4	46	2.012	11,8	77,1	70,9	465	Mts. Nootboom
NL 100041907337	2013	132	144,9	1,1	48	1.327	-9,2	83,8	61,0		Mts. Meekma
NL 100041407248	2013	130	143,3	-5,6	46	1.194	-11,7	83,9	59,2		Mts. Meekma
NL 100052987577	2012	123	133,4	-1,2	47	1.145	-1,2	75,5	57,8		Mts. Meekma
NL 100052187588	2012	120	128,5	2,5	51	1.229	3,6	70,7	57,7		Mts. Meekma
NL 100062310192	2012	119	125,9	17,5	51	1.267	29,9	67,7	58,3	561	A. Bouma

- **Selectie-index:** De selectie-index vat de fokwaarden samen in één getal. kg Eiwit wordt daarin het sterkst meegewogen, kg Vet heeft ook een behoorlijk aandeel. Tot slot telt kg Melk een fractie negatief mee: alleen melkwater levert niks op.
- **kg Vet + Eiwit, kg Vet, kg Eiwit, kg Melk:** Indicatie van de meerproductie ten opzichte van de gemiddelde geit uit het basisjaar (2010). Hoeveel kilogram Vet / Eiwit / Melk produceert een nakomeling meer dan gemiddeld in 730 dagen tijd.
- **Persist. kg V+E, Persist. kg melk:** In hoeverre kan de nakomeling de productie van kilogrammen Vet / Eiwit / Melk op peil houden over het verloop van 730 dagen. Het getal gaat over de hoeveelheid talent voor vasthoudendheid, dus niet direct over concrete hoeveelheden.
- **% Btbh kg V+E:** Het betrouwbaarheidspercentage hangt af van de hoeveelheid melkcontrole-gegevens die is gebruikt voor de fokwaardeschatting. Voor de toplijst komen alleen dieren in aanmerking die voldoende betrouwbaarheid hebben.
- **Triple A code:** Deze code is het resultaat van een officiële analyse van de bouw van het dier. Elk cijfer (1-6) staat voor een bepaald type bouw. Bij geiten wordt geanalyseerd welk type het meest ontbreekt. Bij bokken zegt de code juist wat voor type de bok te bieden heeft.